

LUTHERSK VERDENSFELLESSKAP — KIRKE OG MISJON

av

OLAV GUTTORM MYKLEBUST

Det lutherske verdensforbunds kommisjon for verdensmisjon holdt i dagene 26. juli—3. august sitt årsmøte i Berlin. For de 120 deltakere fra 25 land som kom sammen her til forhandlinger om felles oppgaver, ble det dager som ga både innsikt og utsyn, — og inspirasjon til ny innsats.

Det var blant deltakerne en rekke representanter — «innfødte» representanter — for de unge kirker i Etiopia, Tanganyika, Syd-Afrika-Sambandet, India, Indonesia, New Guinea, Hong Konk og Japan. Men forøvrig var de «sendende» land — misjonslandene — sterkest representert. Naturlig nok var de fleste vestlige deltakere tyskere, men det var også mange amerikanere. Og ikke så få skandinaver. Av disse hadde Norge den største kontingent, i alt 12 utsendinger. Det norske misjonselskap møtte med seks representanter: tannlege L. Wathne (formann i landsstyret), generalsekretær Johs. Skauge, misjonssekretær dr. Otto Chr. Dahl, hjemmeseekretær Angell H. Eggen, tilsynsmann Thor Torbjørnsen (Madagaskar) og lege H. Bergsholm (Syd-Afrika). Santalmisjonen var representert ved sokneprest J. Røstad (formann i landsstyret) og generalsekretær Per Kjøberg, Den norske muhammedanermisjon ved generalsekretær Otto Torvik og Den norske kirkes misjon ved Schreuder ved stipendiat A. J. Bjørndalen. Videre deltok biskop dr. Fridtjov Birkeli som medlem av komiteen for radio-prosjektet i Etiopia, og forfatteren av denne artikkel som leder av Egede Instituttet.

Med dyp sorg mottok konferansen meddelelsen om at gene-

ralsekretæren i Det tyske evangeliske misjonsråd, pastor dr. Jan Hermelink, var omkommet ved en bilulykke på vei til Berlin. Denne fremragende misjonsleder og misjonstenker var en elev av og en av de nærmeste medarbeidere til professor dr. W. Freytag, som døde bare for to år siden. Tysk misjonsvirksomhet og misjonsvitenskap har med bortgangen av disse menn i sannhet lidd et stort tap.

Møtestedet var Evangelisches Johannesstift i Spandau (Vest-Berlin, men bare 1 km fra sonегrensen), — dette vakre og imponerende anlegg med sine ca. 2 000 «innbyggere», en institusjon grunnlagt av J. H. Wichern, banebryteren for den tyske indremisjon. Midt i anlegget, som symbol på og monument over ånden bak alle disse tiltak for å hjelpe nødlidende medmennesker, ligger den store kirke med bl.a. et prektig orgel. Her begynte også konferansens deltakere dagens gjerning med skriftlesning og salmesang, forkynnelse og bønn, — i bevisstheten om, som den nye generalsekretær i Det lutherske verdensforbund, dr. Kurt Schmidt-Clausen, uttrykte det i en hilsen til misjonskonferansen, at «alle våre bestrebelse er forgjeves, hvis ikke Herren er midtpunktet i vårt liv og våre handlinger».

Det var ikke til å unngå at konferansen i stor utstrekning ble preget av stedet og situasjonen: Berlin som skjæringspunkt mellom vest og øst, den delte by i det delte land — i et splittet Europa, en splittet verden. Vi som lever under helt andre forhold, har vanskelig for å forstå de lidelser og problemer vest/øst-konflikten innebærer for det tyske folk og den tyske kirke. Hva den siste angår, sikter vi ikke minst til de evangeliske kristne, og her igjen i første rekke til de lutherske kristne. Siden det store flertall av lutheranere i verden hører hjemme på det europeiske kontinent, har den lutherske kirke lidd sterkere under vest/øst-motsetningene enn noen annen kirke. Denne kirke har dog til nå holdt ut i tro, og vil fortsatt gjøre det.

Det ble av misjonskommisjonens formann, biskop dr. H. Meyer (Lübeck), talt alvorlige ord om dette. Svaret på mate-

rialismen og kommunismen er ikke en mot-ideologi, en «kristen ideologi», men «det kristne menneske som i lydighet mot Gud og i ansvar overfor nesten utfører sin tjeneste». Kirkens kall i verden er lidelse: «Jo mere den lider, dess mere blir den Jesu Kristi kirke.» «Det må stå klart for oss at vi lever i skyggen av korset, i skyggen av den lidende Kristus, — og vårt liv kjenne- tegnes av atskillelse og smerte, fordi vi har slitt oss løs fra Gud og hans kjærlighet.» Men budskapet er også budskapet om den oppstandne Herre, som ikke bare trøster, men helbreder og fører sammen det som hører sammen. «Denne tro er en større virkelighet enn alt det som skjer omkring oss, og som fyller oss med uro og smerte.»

For oss norske ble gudstjenesten i Marienkirche i Øst-Berlin søndag 30. juli noe av det som gjorde det sterkeste inntrykk på oss under konferansen. Denne historiske kirke var fullsatt (ca. 1200 mennesker), og tre fjerdedeler av menigheten besto av ungdom. Her var en andektighet som grep sterkt og umiddelbart, en kraft i salmesangen, en overbevisning i bekjennelsen — ikke bare «fremsigelsen» — av trosbekjennelsen, en oppmerksomhet under prekenen, en deltagelse i de liturgiske bønner som vi finner den bare der hvor kirken står i den «eksistensielle» situasjon. Det var den nye leder av den evangeliske kirke i Tyskland, preses dr. Kurt Scharf, som prekte — en myndig, uredd preken. I kirkebønnen ble det også bedt om Guds velsignelse over biskop dr. Bengt Sundkler, som denne dag ble vigslet til sitt høye embete i Nordvest-Tanganyikas evangeliske kirke. Denne kirke i Øst-Berlin, en kirke som man skulle tro måtte ha nok med sin egen kamp, sine egne problemer, hadde horisont nok, kristelig solidaritetsinn nok til å ta med i sin forbønn en ung kirke i hjertet av Afrika.

Hele søndag 30. juli ble et rikt minne for konferansedeltakerne, som denne dag i spesiell forstand var gjester hos de to misjonsselskaper som var vertskap for møtet: Berlin-selskapet og Gossner-misjonen. Ved besøket i Berlin-selskapets lokaler (i Øst-Berlin) ga lederen, dr. G. Brennecke, en orientering om arbeidet, som man tross alle vanskeligheter har kunnet holde

gående, og som idag bl.a. omfatter over 100 misjonærer i aktiv tjeneste. Dr. Brennecke understrekte særlig den nære tilknytning misjonen etter den siste krig har fått til kirken. Man har lært å forstå at misjonen er og må være en *kirkesak*. Ved besøket i Gossner-misjonens lokaler (i Vest-Berlin) fortalte lederen, dr. H. Lokies, om den virksomhet denne misjon har utført i India og andre steder. Ikke minst interessant og trostyrkende var det å høre om hvordan disse lokaler under Hitler-veldet hadde vært et sentrum for Bekennende Kirche, og hvordan forfulgte og lidende mennesker, bl. a. jøder, hadde funnet et tilfluktssted her.

Søndag kveld ga biskop dr. Otto Dibelius, biskop i Den evangeliske kirke i Berlin-Brandenburg, en mottagelse for konferansedeltakerne. I sin hilsen nevnte han at det i Tyskland i dag er en større misjonskjærlighet og misjonsvirksomhet enn noensinne tidligere. Han kom også inn på den forestående integrering av Kirkenes Verdensråd og Det internasjonale misjonsråd, og uttalte at denne vil føre med seg en sterk misjonsimpuls innenfor den ekumeniske bevegelse og dens forskjellige avdelinger. For øvrig var det preses Scharf som talte også ved denne anledning, og emnet var: Den evangeliske kirke i dagens Tyskland. Han la ikke skjul på alvoret i kirkens situasjon i DDR (Øst-Tyskland), på restriksjonene, oppdragelsen av de unge i en ateistisk ideologi osv. Men det var først og fremst de positive trekk i bildet han dvelte ved. Kirken i DDR har mistet folkekirkens ytre trekk, men den har samtidig vunnet i indre kraft. Et uttrykk for dette er bl. a. at kirkeskatten, som nå ydes på et helt frivillig grunnlag, nesten når opp i samme beløp som tidligere, og at det er dannet en rekke bønne- og bibelgrupper — ofte på yrkesbasis, dvs. for bønder, for ingeniører osv. — som fører stadig flere mennesker sammen i en ny «menighetskjerne». Mange teologiske studenter har gått inn i industrien for på denne måte å vitne om Kristus. Kirken eier i det hele en langt større vitnekraft enn før . . .

Forkynnelsen av evangeliet, oppbyggingen av kirken er i

våre dager så visst ikke bare en oppgave som angår «misjonsmarkene», men også «kristenheten». *Hele* verden er i dag Kristi kirkes misjonsmark!

Det lutherske verdensforbund er den yngste av de store konfesjonelle verdensorganisasjoner. Det ble grunnlagt på en konferanse i Lund i 1947. Visstnok var det også tidligere holdt lutherske verdensmøter (Eisenach 1923, København 1929), men et virkelig fellesskap — med fast medlemskap (som kirker) — kom først i stand dette år. Andre konfesjoner arrangerte verdensmøter, resp. organiserte verdensforbund på et langt tidligere tidspunkt: anglikanerne i 1860-årene, de reformerte (presbyterianerne) i 1870-årene, metodistene i 1880-årene, kongregasjonalistene i 1890-årene og baptistene i det første desennium av dette århundre.

Men om lutheranerne kom sent, kom de til gjengjeld med stor besluttomhet og kraft. Ingen av de konfesjonelle verdenssammenslutninger utgjør en så fast tømret organisasjon som Det lutherske verdensforbund. Her er kommisjoner, departementer osv. for de forskjellige sider ved kirkens liv og virksomhet: teologi, kristelig-sosialt hjelpearbeid (world service), verdensmisjon, oppdragelse og undervisning, legmannsarbeid og evangelisering, indremisjon (kristelig karitativ virksomhet), internasjonale spørsmål og arbeid blant studenter. Det finnes også en spesiell kommisjon for interkonfesjonell forskning. Verdensforbundet, som har sitt sete i Genève, utgir også et ypperlig tidsskrift: *The Lutheran World*, tysk utgave: *Lutherische Rundschau*; det har sitt eget nyhetsbyrå osv.

LVF er en fellesnevner for de lutherske kirker, men det omfatter ikke *alle* lutheranere i verden. Ifølge de nyeste oppgaver som foreligger, teller forbundet i alt 62 lutherske kirker i 33 land, med et samlet medlemstall på ca. 50 mill. Dette siste tall — så vel som totaltallet på lutheranere i verden, nemlig ca. 70 mill. — må imidlertid tas med adskillig forbehold. Langt de fleste er medlemmer av de tyske «Landeskirchen» samt stats- eller folkekirkene i de nordiske land. Hva

vårt eget land angår, figurerer så godt som hele befolkningen på statistikken som «lutheranere». Det samme gjelder Sverige, hvor man har den eiendommelige situasjon at også det store flertall av frikirkefolket — altså ikke-lutheranere — i lovens forstand og dermed også i statistisk henseende regnes som medlemmer av den evangelisk-lutherske Svenska Kyrkan (med hele Konkordieboken som bekjennelsesdokument!). En sammenligning på global basis mellom de lutherske kirker og f. eks. metodistkirkene (hvor medlemskap er frivillig), er derfor ikke mulig. Av de lutherske kirker som hittil ikke har sluttet seg til LVF, må særskilt nevnes Lutheran Church — Missouri Synod (USA). Det alt overveiende antall av de ca. 20 mill. lutheranere som ikke er med i LVF, hører hjemme i de tyske unionskirker (med luthersk og reformert medlemskap). Som unionskirker — altså ikke rene lutherske kirker — kan disse ikke bli opptatt i verdensforbundet.

Som konfesjonell verdensorganisasjon har LVF — det sier seg selv — som oppgave å arbeide for samarbeid og enhet mellom de lutherske kirker verden over. Men LVF har helt fra begynnelsen av også hatt et bevisst og klart *ekumenisk* sikte. Ifølge formålsparagrafen har verdensforbundet ved siden av den konfesjonelle også en ekumenisk oppgave: «å virke for lutherdommens aktive deltagelse i de ekumeniske bevegelsler». Ikke minst gjennom kommisjonen og departementet for verdensmisjon har LVF vært seg denne oppgave bevisst, og også gått praktisk inn for å løse denne. Vi merket det tydelig også på kommisjonens siste møte i Berlin. Her var «integreringen» (jfr. ovenfor), enn si «konsultativ status», som har vært så sterkt angrepet i norsk kristelig presse i de siste 18 måneder, ikke noe problem. Og ikke bare det, men her betraktet man samarbeid med Kirkenes Verdensråd og de andre store ekumeniske organisasjoner — Det internasjonale misjonsråd, Fondet for teologisk undervisning, Verdens kristne studentforbund — som en selvfølge. Det er karakteristisk for den innstilling vi her har med å gjøre, at den undersøkelse av ungdomsspørsmålene i Afrika som den lutherske Afrika-

konferanse i fjor anmodet LVF å foreta, har utviklet seg til å bli et prosjekt som LVF vil løse i samarbeid med ungdoms-avdelingen i Kirkenes Verdensråd. Det var LVF's misjonskommisjon som tok initiativet til dette samarbeid, og vi ble fortalt at man hos Kirkenes Verdensråd hadde møtt full forståelse for de konfesjonelle synsmåter og ønskemål som LVF's representanter hadde fremholdt i denne sak. Symptomatisk er videre den praksis som er innarbeidet i forbindelse med årsmøtene til LVF's misjonskommisjon, nemlig at en av sekretærene i Det internasjonale misjonsråd blir invitert som gjest. I år var det pastor Victor Hayward som representerte rådet, og han holdt også et av hovedforedragene på konferansen. Formannen i misjonskommisjonen ga ved flere anledninger uttrykk for den ekumeniske ånd arbeidet her er båret av. Vi står ikke for noen snever lutherdom, sa han. Misjonskommisjonen har alltid betraktet sitt arbeid som en del av det arbeid den universelle kirke utfører.

«Kommisjonen for verdensmisjon», sa biskop Meyer i sin åpningstale, «representerer i virkeligheten alle de krefter som i dag utgjør de lutherske kirkers misjonstjeneste, mennesker i Asia og Afrika, i USA og nesten alle européiske land. Dette fellesskap er i vår tid ubetinget nødvendig. Like lite som i politikken, kan vi i misjonen lenger handle alene, isolert fra hverandre. Vi har lært å forstå vår misjonsoppgave som en oppgave vi er sammen om.»

Et talende vitnesbyrd om verdien av et internasjonalt organ som LVF's misjonskommisjon, er Tanganyika. I dette strategisk viktige område hadde flere tyske misjoner før krigen en omfattende virksomhet i gang. Etter krigen har denne virksomhet under misjonskommisjonens auspisier utviklet seg til et arbeidsfellesskap hvor amerikanske kirker sammen med tyske og skandinaviske misjoner har gjort en betydelig innsats. Her som andre steder har misjonen ført til stedegne, selvstendige kirkedannelser (jfr. nedenfor).

Noen tall vil gi et mer konkret bilde av hvilket fellesskap det dreier seg om. De lutherske kirker og misjonsselskaper

hadde i 1960 i sin tjeneste ca. 3 800 misjonærer, og bidragene til misjonsarbeidet beløp seg dette år til ca. 20 mill. dollar. De 3 800 misjonærer utgjør imidlertid mindre enn 10 % av samtlige protestantiske misjonærer og de 20 mill. dollar likeledes mindre enn 10 % av de samlede gaveinntekter for de protestantiske misjoner, — så det er ingen grunn til å slå seg til ro med de resultater som er nådd. Som den — statistisk sett — ledende konfesjon innenfor den protestantiske kristenhet, burde lutherdommen ha kunnet oppvise langt større tall. På grunnlag av en oversikt som ble utdelt på møtet, kan vi sette opp følgende fordeling:

Land	Misjonærer	Hjemmearbeidere (h-heltids, d-deltids)	Samlede utgifter (hjemme og ute)
USA	1646	74 h + 12 d	\$ 10.311.646
Tyskland	679	233 h + 28 d	2.804.735
Norge	504	681 h + 11 d	2.421.156
Sverige	375	52 h + 12 d	2.229.918
Finland	172	98 h + 8 d	865.512
Danmark	237	70 h + 87 d	864.724
Australia	127	2 h + 1 d	67.405
Frankrike	6	1	6.700

LVF's misjonskommissjon består egentlig bare av seks medlemmer, men til årsmøtene inviteres regelmessig ledere såvel i misjonene som i de unge kirker. Gjennom en bred representasjon søker man bevisst å fremme den samdeling av synsmåter og erfaringer som er forutsetningen for en saklig og allsidig drøfting av spørsmålene. Representantene for misjonene og kirkene er konsultative medlemmer. Det er også adgang til å invitere observatører til årsmøtene. De seks medlemmer som for tiden utgjør den egentlige misjonskommissjon, er: dr. H. Meyer, biskop, Den evangelisk-lutherske kirke i Lübeck; dr. Fredrik A. Schiøtz, president, The American Lutheran Church, USA; dr. G. Devasahayam, rektor, India; Stefano Moshi, biskop, Den lutherske kirke i Nord-Tanganyika; pastor C. Rendtorff, formann i landsstyret for Det danske Missionsse-

skab; og A. E. G. Sillassie, president, Den evangeliske kirke i Etiopia.

Sammensetningen av kommisjonen gjenspeiler klart situasjonen i den kristne verdensmisjon i våre dager: 50 — 50. Kommisjonen har helt fra begynnelsen av gått sterkt inn for et intimt samarbeid mellom de vestlige misjonstiltak og de unge kirker i Asia og Afrika, og mellom disse siste innbyrdes — i regional og lokal sammenheng. En rekke unge kirker er allerede etter søknad blitt medlemmer av LVF. Fem kirker av denne kategori er i år opptatt som medlemmer: Den evangelisk-lutherske ovambokavango-kirke (Sydvest-Afrika), Den sudanesisk-lutherske Kristi kirke (Nigeria), Den lutherske kirke i Uzaramo-Uluguru (Tanganyika), Den evangelisk-lutherske kirke i Syd-Afrika, Sydøst-region; og Den lutherske Arcot-kirke (India). Av disse er den nest siste ikke den minst bemerkelsesverdige. Den representerer med sine 80 000 medlemmer frukten av det lutherske misjonsarbeid blant zulu-folket som vår egen H. P. S. Schreuder la grunnen til. Norsk, svensk, tysk og amerikansk misjonsvirksomhet har her ført til en «organisk» kirkedannelse. Den nye kirke har — som så mange andre lutherske kirker i Asia og Afrika — innført episkopatet. Samtlige fem distrikter har bantu-superintendenter.

Langt den største av de unge kirker som er tilsluttet LVF, er Den protestantisk-kristelige batac-kirke, Sumatra, Indonesia. Denne kirke, som i år feirer sitt 100-årsjubileum, har nå ca. 750 000 medlemmer.

Når det gjelder de forskjellige emner konferansen behandlet, kan vi her bare gi visse antydninger. En vesentlig del av spørsmålene var av «teknisk» art, eller dreide seg om arbeidet i bestemte geografiske områder: Tanganyika, Syd-Afrika, India osv. I samsvar med det arbeidsopplegg som nå har fått hevd på slike konferanser, ble de fleste av emnene først behandlet i særskilte komiteer hvis rapporter så ble forelagt møtet som helhet.

Man besluttet å fortsette de fellelutherske konferanser henholdsvis for Asia og Afrika med Madagaskar. Den neste konferanse for Asia vil bli holdt i 1964, for Afrika med Madagaskar i 1965, — den siste i Etiopia etter innbydelse av keiser Haile Selassie.

Betydelig oppmerksomhet ble viet spørsmålet om presteutdannelsen i de unge kirker. Kommissjonen samarbeider i denne sak med Det internasjonale misjonsråd og Theological Education Fund (en interkonfesjonell institusjon til fremme av den teologiske utdanning i Asia og Afrika), bl. a. om et protestantisk teologisk fakultet i Kamerun, — et prosjekt som også norsk misjon støtter. Det ble gitt en utførlig rapport om LVF's videregående teologiske kurs for prester fra hele Afrika i Marangu, Tanganyika. Kurset var et eksperiment (som foreløpig ikke vil bli gjentatt), og de verdifulle erfaringer man har høstet, vil bli gjort kjent og utnyttet. Til nye teologiske institusjoner i Syd-Afrika, Etiopia og Kamerun ble det bevilget 70 000 dollar. Nødvendigheten av konsolidering og effektivisering i presteutdannelsen fremgår bl. a. av den kjensgjerning at det i Hong Kong og Taiwan (Formosa) er ikke mindre enn fem teologiske skoler for de ca. 35 000 lutherske kristne i disse områder. Det må dog tilføyes at disse ikke bare geografisk, men også politisk, språklig osv. er splittet i flere grupper.

Konferansen lyttet til et foredrag — for øvrig utenfor det offisielle program — om islam og evangeliet i dagens situasjon, av den unge svenske Afrika-misjonær S. von Sicard, — et foredrag preget av stor sakkunnskap og båret av nidkjærhet for muslimernes frelse. Noe vedtak ble ikke gjort i dette viktige aktuelle misjonsstrategiske spørsmål. Av de uttalelser møtet kom med i forbindelse med arbeidet på de forskjellige «felter», skal her bare nevnes disse to: påminnelsen om den forbønnens oppgave kirken i China representerer, og betydningen av at raseproblemet i Syd-Afrika løses langs de linjer LVF tidligere har gitt uttrykk for (jfr. NOTM 1960 s. 248).

Et viktig tema var hjelpen til utviklingslandene, nærmere

bestemt hvor vidt misjonene og kirkene bør ta imot økonomisk assistanse fra de vestlige regjeringer i forbindelse med denne hjelp. Dr. Hans W. Florin (LVF's misjonsdepartement, Genève) gikk i sitt innledningsforedrag sterkt i mot et slikt samarbeid og pekte på de skadelige følger en sammenkobling av misjon og politikk kunne få for evangeliets sak i dagens situasjon i de ikke-vestlige kontinenter. Regjeringshjelp gjennom misjonene kunne bli tolket som «politiske penger», og samarbeid mellom stat og kirke som «ny-kolonialisme». Dette standpunkt fikk støtte av en del av deltakerne, men flere — så vel misjonsledere som representanter for de unge kirker — delte *ikke* de betenkeligheter innlederen hadde gitt uttrykk for. Når det gjelder representantene for de unge kirker (hvis reaksjoner i denne sak selvsagt var av spesiell interesse), var deres syn diktert, ikke av prinsipielle, men rett og slett praktiske overveielser: oppgavene på dette område er overveldende, og *all* hjelp — hvor den så kommer fra — er kjærkommen, verdifull, nødvendig!

At hjelp til utviklingslandene i høy grad er en sak som angår misjonene og kirkene, var det dog bare én mening om. Misjonene og kirkene må gjøre en innsats også på det sosiale og økonomiske område, for de har å gjøre ikke bare med menneskets sjel, men med mennesket som helhet. Når det gjelder hjelpen til utviklingslandene, uttalte biskop Meyer, trenger vi ikke bare penger, ikke i første rekke penger, men mennesker — innen alle yrker — som er villige til å tjene med mennesker i Afrika og Asia, — med respekt for deres egenart og i kristelig broderkjærighet.

Et overbevisende uttrykk for den vilje til å yde konstruktiv hjelp til utviklingslandene som konferansen så klart la for dagen, er det imponerende prosjekt den gikk inn for i Moshi, Tanganyika: sykehus og sentrum for medisinsk utdanning (i samarbeid med landets myndigheter). Utgiftene til dette vil i alt beløpe seg til ca. 22 mill. norske kroner. Den storstilte hjelpeaksjon de evangeliske kirker i Tyskland har satt i gang (Brot für die Welt), har allerede stilt til rådighet

et beløp som svarer til 8 mill. norske kroner til virkeliggjøringen av planen.

Vedtaket om å gå i gang med det store prosjekt i Tanganyika er så meget mere bemerkelsesverdig som LVF har tatt initiativet til det store radio-foretagende som går under navnet «Evangeliets Stemme». Radio-stasjonen, som nå er under oppførelse utenfor Addis Abeba, Etiopia, er beregnet å koste vel \$ 1.100.000 (ca. 7.850.000 norske kroner). Av dette beløp er ca. \$ 1.000.000 allerede sikret. Også til dette prosjekt har de tyske kirker ydet et stort tilskudd, i alt 1.000.000 DM (ca. 1.800.000 norske kroner). For øvrig er det vesentlig USA som har finansiert tiltaket. Bidragene fra de nordiske land har heller vært små.

Som kjent var det dr. Fridtjov Birkeli som — i egenskap av leder av LVF's misjonskommisjon — først lanserte tanken om en radiostasjon og tok opp et energisk arbeid for denne. Formann i styret for foretagendet er dr. Fredrik A. Schiotz. Leder er nordmannen dr. Sigurd Aske. For øvrig har dette i sin tjeneste en rekke arbeidere: norske, svenske, amerikanske, etiopiske osv. Stasjonen vil når den er ferdig — med to 100 kw sendere — kunne nå 450 mill. mennesker, i hele Afrika samt Midt-Østen, India og Indonesia. Senderen vil være i full drift fra begynnelsen av 1963. En rekke regionale produksjons-studioer er allerede i virksomhet, bl. a. i Syd-Afrika, Nigeria, Tanganyika, Libanon og India. Flere studioer vil bli opprettet, bl. a. på Madagaskar og i Kuwait, foruten selvsagt i Etiopia. Alt i alt vil det bli sendt programmer på 27 språk. Omtrent en tredjedel av programmene vil ha religiøs karakter, resten vil bestå av nyheter, veiledning i jordbruk, hygiene osv.

LVF's radio-prosjekt er et utmerket eksempel på den luthersk-ekumeniske linje verdensforbundet følger i sin virksomhet. LVF samarbeider i dette foretagende både med Det kristne råd i Midt-Østen (som omfatter flere kirkesamfunn) og Den ortodokse kirke i Etiopia. Ifølge avtaler som er inngått med Det kristne råd i Midt-Østen og de kristne råd i

Afrika vil ikke-lutherske kirker få omtrent halvdelen av sendetiden. Den ortodokse kirke i Etiopia vil få en sendetid på $\frac{1}{2}$ time pr. dag.

Det emne som ble mest inngående behandlet i plenum, var «identifiseringens problem», — altså spørsmålet om hvordan og i hvilken grad den utenlandske, vesterlandske misjonær kan og bør gjøre seg til ett med folket og kirken i det land han utfører sin tjeneste i. Hele tre foredrag ble holdt om dette emne — av pastor Victor Hayward (Det internasjonale misjonsråd), pastor Gerhard Jasper jr. (tysk misjonær i Tanganyika) og A. E. G. Sillassie (Den evangeliske kirke i Etiopia). Det er dessverre ikke mulig i denne artikkel å gå nærmere inn på foredragene og den diskusjon disse utløste. Meget interessant var det også her å legge merke til den holdning representantene for de unge kirker inntok. Disse kirker, hevdet man, trenger fortsatt misjonærer, både slike som gir hele sitt liv til gjerningen, og slike som virker bare en kortere tid, og da gjerne som spesialister på et eller annet område. Men misjonæren må ha den rette ånd og innstilling, — tjenersinnet. Han må lære folkets språk, og bli fortrolig med dets forhold, skikker osv. Den kristendomstype som utvikles, må være stedegen, ikke en kopi av Vestens kirker. I denne forbindelse ble også nødvendigheten av sammenslutning og enhet understreket. I Etiopia, sa Sillassie, bør det bare være én protestantisk kirke. Den samme Sillassie uttalte for øvrig at til forskjell fra mange andre områder i Afrika og Asia er nasjonalismen ikke noe problem i Etiopia. «Vi har vært en selvstendig nasjon i 3 000 år!»

Sett fra identifiseringens synspunkt, sa pastor Hayward bl. a., «er misjonærens viktigste oppgave, både i kirken som sender og i kirken som tar imot, å arbeide frem en større trofasthet i misjonstjenesten, og på samme tid å være et symbol på kirkens universalitet vis-à-vis verden, med ordet om Guds dom og barmhjertighet, idet den forkynner ett evangelium for hele menneskeheten. Misjonæren skal i en stedegen kirke minne denne om dens universalitet, hindre den i å slå

seg til ro ved stadig påny å stille den overfor den utfordring verden omkring den representerer, og å være et vidnesbyrd for alle mennesker om at kirken aldri kan bli helt identifisert med en menneskelig samfunnsstruktur, men at dens budskap og misjon gjelder menneskeslekten som helhet.»

Og verdien av slike samvær og rådslagninger? Rettferdiggjør resultatene de betydelige utgifter som det uvegerlig fører med seg å bringe sammen på denne måte misjonsledere og kirkeledere fra de forskjellige kanter av verden?

Jeg har også i forbindelse med konferansen i Berlin måttet stille meg selv dette spørsmål. Mitt svar er et avgjort ja, men under en ganske bestemt forutsetning, — at de som tar del i disse møter, altså de ansvarlige misjonsledere og kirkeledere, nyttiggjør seg den innsikt de her har fått, de impulser de her har mottatt, dvs. at de omsetter denne innsats og disse impulser i handling. LVF har ingen myndighet til å fortelle medlemskirkene hvordan de skal drive sin virksomhet. Det gjelder også verdensforbundets misjonskommisjon. Men det sier seg selv at LVF og dets forskjellige kommisjoner osv. har liten eller ingen hensikt, dersom de enkelte kirker og misjoner ikke går aktivt inn for det program verdensforbundet har fastsatt, og følger de retningslinjer det har stukket ut, — eller, som i dette tilfelle, hvor det gjelder en enkelt, men overordentlig viktig side ved LVF's virksomhet: verdensmisjonen, dersom kirkene og misjonene ikke tar under alvorlig overveielse den strategi i verdensmålestokk som de gjennom sitt medlemskap i misjonskommisjonen og sin deltagelse i de årsmøter denne arrangerer, er med på å utarbeide.

LVF's misjonsdepartement i Genève, under sin dyktige og dynamiske leder dr. Arne Sovik, utfører et arbeid som fortjener den største påskjønnelse. Såvel misjonsdepartementet som misjonskommisjonen — hvis eksekutive organ det er — fortjener i alle land hvor den lutherske kirke er etablert, og ikke minst i vårt eget land, all den forståelse og støtte de kan få!